

ΔΙΑΔΙΚΑΣΙΑ ΣΥΓΚΕΝΤΡΩΣΗΣ ΣΤΟΙΧΕΙΩΝ ΓΙΑ ΕΚΤΙΜΗΣΗ ΕΠΙΠΤΩΣΕΩΝ

Στόχος του παρόντος εγγράφου είναι να ενημερώσει το κοινό και τα ενδιαφερόμενα μέρη σχετικά με το μελλοντικό νομοθετικό έργο της Επιτροπής, ώστε να μπορούν να υποβάλουν παρατηρήσεις σχετικά με την κατανόηση του προβλήματος από την Επιτροπή και τις πιθανές λύσεις, καθώς και να μας παράσχουν σχετικές πληροφορίες που μπορεί να διαθέτουν, μεταξύ άλλων, σχετικά με τις πιθανές επιπτώσεις των διαφόρων επιλογών.

ΤΙΤΛΟΣ ΤΗΣ ΠΡΩΤΟΒΟΥΛΙΑΣ	Μεταρρύθμιση της τελωνειακής νομοθεσίας της Ένωσης
ΕΠΙΚΕΦΑΛΗΣ ΓΔ (ΑΡΜΟΔΙΑ ΜΟΝΑΔΑ)	ΓΔ TAXUD A1 A2
ΠΙΘΑΝΟΣ ΤΥΠΟΣ ΠΡΩΤΟΒΟΥΛΙΑΣ	Νομοθετική πρόταση
ΕΝΔΕΙΚΤΙΚΟ ΧΡΟΝΟΔΙΑΓΡΑΜΜΑ	Προγραμματισμένη ημερομηνία έγκρισης: 4ο τρίμηνο-2022
ΣΥΜΠΛΗΡΩΜΑΤΙΚΕΣ ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΕΣ	Customs (europa.eu)

Το παρόν έγγραφο δημοσιεύεται αποκλειστικά για ενημερωτικούς σκοπούς. Δεν προδικάζει την τελική απόφαση της Επιτροπής για τη δρομολόγηση ή μη της ανωτέρω πρωτοβουλίας ούτε το οριστικό της περιεχόμενο. Όλα τα στοιχεία της πρωτοβουλίας που περιγράφεται, συμπεριλαμβανομένου του χρονοδιαγράμματός της, ενδέχεται να αλλάξουν.

Α. Πολιτικό πλαίσιο, ορισμός του προβλήματος και έλεγχος επικουρικότητας

Πολιτικό πλαίσιο

Από τη σύστασή της το 1968, η τελωνειακή ένωση της ΕΕ αποτελεί τον ακρογωνιαίο λίθο της ενιαίας αγοράς και της πολιτικής εξωτερικού εμπορίου της ΕΕ, καθώς και βασική συνιστώσα της στρατηγικής αυτονομίας της ΕΕ. Ο ενωσιακός τελωνειακός κώδικας (ΕΤΚ) παρέχει ένα ολοκληρωμένο πλαίσιο για τους τελωνειακούς κανόνες και διαδικασίες στο τελωνειακό έδαφος της ΕΕ, που εφαρμόζονται σε κάθε κράτος μέλος από τις τελωνειακές αρχές. Οι πολυάριθμες απαιτήσεις, γνωστές ως «απαγορεύσεις και περιορισμοί», που προβλέπονται σε τομεακές πολιτικές εφαρμόζονται επίσης από τα τελωνεία, π.χ. για τη διασφάλιση της ασφάλειας των προϊόντων και την προστασία της υγείας, της πολιτιστικής κληρονομιάς και του περιβάλλοντος.

Ως εκ τούτου, τα τελωνεία διαδραματίζουν καίριο ρόλο ως οι αρχές που είναι αρμόδιες για την εποπτεία της αλυσίδας εφοδιασμού στα σύνορα της ΕΕ, η οποία καλύπτει όλα τα μέτρα που λαμβάνονται για τη διασφάλιση της εφαρμογής της τελωνειακής νομοθεσίας και άλλων σχετικών διατάξεων για τα εμπορεύματα. Στα καθήκοντα των τελωνείων περιλαμβάνεται όχι μόνο η είσπραξη εισαγωγικών δασμών και άλλων φόρων, με την οποία διασφαλίζεται η ροή και η προστασία των οικονομικών πόρων, αλλά και ο εντοπισμός περιπτώσεων μη συμμόρφωσης και απειλών πριν από την άφιξη των εμπορευμάτων στην εσωτερική αγορά (ή ακόμα και πριν από τη φόρτωσή τους για μεταφορά στην ΕΕ), με αποτέλεσμα την προστασία της Ένωσης, των πολιτών και των επιχειρήσεων της από ευρύ φάσμα κινδύνων. Η ομοιόμορφη εφαρμογή και επιβολή των τελωνειακών κανόνων στην πράξη είναι καίριας σημασίας για την απλούστευση των δραστηριοτήτων των νομοταγών επιχειρήσεων, παράλληλα με την ενίσχυση της καταπολέμησης των προϊόντων που δεν τηρούν τα πρότυπα της ΕΕ, των ανέντιμων φορέων, του οργανωμένου εγκλήματος, της τρομοκρατίας και της απάτης.

Πρόσφατα και παλαιότερα γεγονότα, όπως το Brexit, η πανδημία Covid-19 και η ρωσική εισβολή στην Ουκρανία, έχουν καταδείξει την καίρια σημασία της διασφάλισης της ανθεκτικότητας και της ασφάλειας των διεθνών αλυσίδων εφοδιασμού. Παράλληλα με αυτές τις προκλήσεις, την τελευταία δεκαετία σημειώθηκαν σημαντικές αλλαγές στο εμπόριο και στην τεχνολογία (οι όγκοι του εμπορίου έχουν αυξηθεί σημαντικά και η φύση του έχει αλλάξει με τη μεγάλη επέκταση του ηλεκτρονικού εμπορίου), σε συνδυασμό με την εντεινόμενη απαίτηση από τα τελωνεία να διασφαλίζουν την ασφάλεια και την προστασία στην Ένωση. Ως εκ τούτου, η Ένωση βρίσκεται αντιμέτωπη με μια έντονη σύγκρουση μεταξύ αφενός των αναγκών των πολιτών της, οι οποίοι αναμένουν καλύτερη προστασία από την παραγωγή που παραβιάζει τα πρότυπα της ΕΕ και βλάπτει το περιβάλλον, την απασχόληση και την καινοτομία, και, αφετέρου, της συστηματικής κατάχρησης του παγκόσμιου ηλεκτρονικού εμπορίου για την παράκαμψη των ελέγχων της αγοράς της ΕΕ και την απευθείας στόχευση των καταναλωτών της ΕΕ.

Στις [πολιτικές κατευθυντήριες γραμμές](#) της, η πρόεδρος von der Leyen τόνισε την ανάγκη «να αναβαθμίσουμε την τελωνειακή ένωση, εφοδιάζοντάς την με ένα ισχυρότερο πλαίσιο που θα μας δώσει τη δυνατότητα να προστατεύουμε καλύτερα τους πολίτες μας και την ενιαία αγορά μας». Για τον σκοπό αυτόν, το [σχέδιο δράσης για τα τελωνεία](#) του 2020 καθορίζει μέτρα για τη διασφάλιση μιας συνεκτικότερης και ισχυρότερης τελωνειακής ένωσης, εστιάζοντας τις προσπάθειες σε τέσσερις βασικούς τομείς (διαχείριση κινδύνων, ηλεκτρονικό εμπόριο,

συμμόρφωση και λειτουργία της τελωνειακής ένωσης ως ενιαίου συνόλου). Στο παράρτημα II του [προγράμματος εργασίας της Επιτροπής για το 2022](#), στο πλαίσιο της προτεραιότητας «Μια οικονομία στην υπηρεσία των ανθρώπων», προβλέπεται αναθεώρηση της τελωνειακής νομοθεσίας της Ένωσης. Η παρούσα πρωτοβουλία θα συμβάλει επίσης σε άλλες σημαντικές προτεραιότητες, μεταξύ των οποίων η προώθηση του ευρωπαϊκού τρόπου ζωής μας και η διττή, πράσινη και ψηφιακή, μετάβαση. Η παρούσα πρωτοβουλία βασίζεται στα εξής: πολυμερές έργο διερεύνησης προοπτικών διάρκειας ενός έτους ([Το μέλλον των τελωνείων στην ΕΕ το 2040](#)): ενδιάμεση [αξιολόγηση του ενωσιακού τελωνειακού κώδικα](#): ανεξάρτητες μελέτες σχετικά με το πρόγραμμα εγκεκριμένων οικονομικών φορέων, τις λύσεις για το ηλεκτρονικό εμπόριο και τις ελεύθερες τελωνειακές ζώνες: διάφορες ειδικές εκθέσεις του Ευρωπαϊκού Ελεγκτικού Συνεδρίου για τελωνειακά θέματα¹. Οι συστάσεις της [ομάδας σοφών σχετικά με τις προκλήσεις που αντιμετωπίζει η τελωνειακή ένωση](#) και η επακόλουθη συνεργασία μεταξύ της Επιτροπής, του Κοινοβουλίου και των κρατών μελών υπό τη γαλλική προεδρία δημιούργησαν περαιτέρω στρατηγικές γνώσεις και υπογράμμισαν την πολιτική δυναμική για άμεση δράση.

Πρόβλημα που επιδιώκει να αντιμετωπίσει η πρωτοβουλία

Παρά την προφανή επιτυχία της και τις σημαντικές μεταρρυθμίσεις που πραγματοποιήθηκαν με την πάροδο των ετών, όπως η στήριξη των απλουστεύσεων και της ψηφιοποίησης από τον ΕΤΚ, η τελωνειακή ένωση αντιμετωπίζει ολοένα και δυσκολότερες **προκλήσεις**.

- **Τα τελωνεία δεν λειτουργούν ακόμη «ως ενιαίο σύνολο».** Παρότι θεσπίζεται σε επίπεδο ΕΕ, η τελωνειακή νομοθεσία εφαρμόζεται από τις εθνικές τελωνειακές αρχές, καθεμία από τις οποίες εργάζεται κυρίως στο εθνικό της περιβάλλον. Παρά την επιτυχία του ΕΤΚ όσον αφορά την εναρμόνιση ορισμένων τομέων (αποφάσεις, άδειες, αποτίμηση, απαιτήσεις περί δεδομένων), η ανομοιομορφη εφαρμογή των κανόνων και των διαδικασιών εξακολουθεί να αποτελεί πρόβλημα. Αυτό ισχύει ιδιαίτερα στον τομέα της διαχείρισης τελωνειακών κινδύνων, όπου οι διαφορές στις ικανότητες, στις πρακτικές και στις προτεραιότητες, σε συνδυασμό με την απουσία ανάλυσης των χρηματοοικονομικών και μη χρηματοοικονομικών κινδύνων σε επίπεδο ΕΕ, οδηγούν σε αποκλίσεις στην προστασία και σε απώλεια εσόδων. Παράνομοι έμποροι, οι οποίοι είναι ιδιαίτερα προσαρμοστικοί, εκμεταλλεύονται τους σχετικούς **αδύναμους κρίκους**, με αποτέλεσμα να μειώνεται η αποτελεσματικότητα της μεμονωμένης δράσης οποιουδήποτε κράτους μέλους. **Η ανομοιομορφη διευκόλυνση και οι ανομοιομορφες απλουστεύσεις** για το νόμιμο εμπόριο δημιουργούν επίσης προβλήματα όσον αφορά την εξωτερική ανταγωνιστικότητα, τον διοικητικό φόρτο και τους εσωτερικούς ισότιμους όρους ανταγωνισμού.
- Λόγω αδυναμιών εφαρμογής και καθυστερήσεων, **ο ΕΤΚ δεν έχει υλοποιήσει ακόμη τις υποσχέσεις απλούστευσης για τους εμπόρους**, μολονότι οι πλέον ελπιδοφόρες απλουστεύσεις θα αναπυχθούν το 2023 (κεντρικός εκτελωνισμός σε επίπεδο ΕΕ). Άλλες απλουστεύσεις, όπως η αυτοαξιολόγηση, δεν χρησιμοποιούνται λόγω νομικής αβεβαιότητας σχετικά με την εφαρμογή τους στην πράξη. Ως εκ τούτου, υπάρχει περιθώριο απλούστευσης του τελωνειακού περιβάλλοντος για τους εμπόρους, μέσω της μείωσης του διοικητικού φόρτου και των περιττών διατυπώσεων.
- **Το έργο των τελωνείων έχει μετατοπιστεί από την παραδοσιακή είσπραξη εσόδων σε νέα καθήκοντα, όπως η εφαρμογή απαγορεύσεων και περιορισμών** που επιβάλλονται από πολύπλοκη τομεακή νομοθεσία και ανταποκρίνονται στις αυξανόμενες απαιτήσεις προστασίας των πολιτών. Αυτό ωθεί στα όρια τις διαθέσιμες ικανότητες των κρατών μελών, τα οποία πρέπει να επιβάλουν περισσότερες από 350 νομοθετικές πράξεις της ΕΕ που καλύπτουν ευρύ φάσμα διαφορετικών τομέων πολιτικής, όπως η ασφάλεια των προϊόντων, η προστασία του περιβάλλοντος, η κλιματική αλλαγή, τα δικαιώματα διανοητικής ιδιοκτησίας, τα αγαθά διπλής χρήσης, η προστασία της υγείας των ανθρώπων και των ζώων, τα πυροβόλα όπλα και το λαθρεμπόριο².
- Στο ίδιο πλαίσιο, **η συνεργασία μεταξύ τελωνειακών και άλλων τομεακών αρχών**, καθώς και μεταξύ συναφών πολιτικών, είναι ανομοιομορφη και συχνά παρεμποδίζεται από διαρθρωτικά εμπόδια που επηρεάζουν τη διαθεσιμότητα ή την ανταλλαγή δεδομένων. Ελλείπει κατάλληλης ιεράρχησης προτεραιοτήτων και επαρκών πόρων, οι τελωνειακές αρχές αντιμετωπίζουν αλληλοσυγκρουόμενες πιέσεις, ιδίως μεταξύ των παραδοσιακών φορολογικών καθηκόντων τους και του συνεχώς αυξανόμενου φάσματος απαγορεύσεων και περιορισμών που πρέπει να επιβάλλονται στα σύνορα επί των εισαγόμενων εμπορευμάτων. Οι εξειδικευμένες αρχές (γεωργία, εποπτεία της αγοράς κ.λπ.) εξαρτώνται από τους τελωνειακούς μηχανισμούς για παρεμβάσεις στα σύνορα, αλλά η συνεργασία όσον αφορά την ανάπτυξη πληροφοριών, τον εντοπισμό και την ανάλυση

¹ Ειδικές εκθέσεις του ΕΕΣ 04/2021 «Τελωνειακοί έλεγχοι: η ανεπαρκής εναρμόνιση βλάπτει τα οικονομικά συμφέροντα της ΕΕ»: 12/2019 «Ηλεκτρονικό εμπόριο: πολλές από τις προκλήσεις που σχετίζονται με την είσπραξη του ΦΠΑ και των τελωνειακών δασμών δεν έχουν αντιμετωπιστεί»: 26/2018 «Σειρά καθυστερήσεων στην υλοποίηση των συστημάτων ΤΠ των τελωνείων: τι έφταιξε;»: 19/2017: «Διαδικασίες εισαγωγής: οι αδυναμίες του νομικού πλαισίου και η αναποτελεσματική εφαρμογή έχουν αντίκτυπο στα οικονομικά συμφέροντα της ΕΕ».

² Integrated EU prohibitions & restrictions list: indicative calendar and list as of 1.1.2022 legal notice (Ολοκληρωμένος κατάλογος απαγορεύσεων & περιορισμών της ΕΕ: ενδεικτικό χρονοδιάγραμμα και κατάλογος σύμφωνα με τη ανακοίνωση νομικού περιεχομένου της 1.1.2022), 2022, <https://data.europa.eu/doi/10.2778/163387>. Γενική Διεύθυνση Φορολογίας και Τελωνειακής Ένωσης της Ευρωπαϊκής Επιτροπής.

σχετικών κινδύνων και την ανταλλαγή δεδομένων δεν είναι συστηματική· ομοίως, δεν υπάρχει συντονισμός του στρατηγικού σχεδιασμού και της διαχείρισης της υλοποίησης.

- Οι υφιστάμενοι μηχανισμοί συντονισμού μεταξύ των κρατών μελών δεν παρέχουν κατάλληλη **διακυβέρνηση** της τελωνειακής ένωσης, καθώς είτε εφαρμόζονται σε πολιτικό επίπεδο (ομάδα τελωνειακής πολιτικής) είτε βασίζονται σε εθελοντικές πρωτοβουλίες (CELBET). Η έλλειψη διαρθρωμένης διακυβέρνησης σε επιχειρησιακό επίπεδο δεν επιτρέπει τον αποτελεσματικό σχεδιασμό και την οργάνωση παρεμβάσεων σχετικά με τις προτεραιότητες κινδύνου ή τη «διάθεση για ανάληψη κινδύνων» (που καθορίζονται σε πολιτικό επίπεδο ή επίπεδο πολιτικής), όπου απαιτείται, ώστε να εξασφαλίζονται ομοίμορφα αποτελέσματα. Οι διαθέσιμες επιχειρησιακές πληροφορίες δεν επαρκούν για την πλήρη μέτρηση των επιδόσεων.
- Στον τομέα της **διαχείρισης πληροφοριών**, η ψηφιοποίηση των τελωνειακών διαδικασιών βρίσκεται σε καλό δρόμο και οι τρέχουσες επενδύσεις σε διενωσιακά συστήματα (ιδίως το νέο σύστημα ελέγχου εισαγωγών και το περιβάλλον ενιαίας θυρίδας της ΕΕ για τα τελωνεία) θα αποφέρουν σημαντική προστιθέμενη αξία στο εγγύς μέλλον. Ωστόσο, το συνολικό περιβάλλον τελωνειακών πληροφοριών έχει καταστεί περίπλοκο και είναι δύσκολο να αλλάξει. **Τα δεδομένα είναι κατακερματισμένα** μεταξύ συστημάτων και ειδικών για κάθε διαδικασία νομικών διατάξεων, με συνέπεια να εμποδίζεται η αποτελεσματική χρήση τους. Τα κενά στα διάφορα κράτη μέλη όσον αφορά **την προβολή και την αναλυτική ικανότητα** επιδεινώνουν τους αδύναμους κρίκους που προαναφέρθηκαν. Η αποτελεσματική επιτήρηση παρεμποδίζεται περαιτέρω από αδυναμίες στο εύρος, στην προμήθεια και στην ποιότητα των δεδομένων που δηλώνονται, καθώς τα τελωνειακά δεδομένα παρέχονται συνήθως από ενδιάμεσους που χειρίζονται τα εμπορεύματα αλλά δεν γνωρίζουν πολλά σχετικά με αυτά.
- Η άνοδος του **ηλεκτρονικού εμπορίου** παρουσιάζει σημαντικές ειδικές προκλήσεις. Ενώ τα τελωνεία εργάζονται προηγουμένως με ροές χονδρικού εμπορίου, τώρα ασχολούνται με ροές δισεκατομμυρίων μικρών αποστολών λιανικής πώλησης. Οι μη συμμορφούμενοι προμηθευτές παρακάμπτουν την εποπτεία της αγοράς για να αποστειλουν μη συμμορφούμενα εμπορεύματα, καθώς και απαγορευμένα είδη, απευθείας στους καταναλωτές της ΕΕ. Οι απαλλαγές από εισαγωγικούς δασμούς αποτελούν αντικείμενο εκμετάλλευσης με δηλωθείσες δασμολογητές αξίες χαμηλότερες των πραγματικών και τεχνητή κατάτμηση των αποστολών (υπονόμηση της είσπραξης τόσο δασμών όσο και ΦΠΑ).

Χωρίς περαιτέρω δράση σε επίπεδο ΕΕ, το χάσμα μεταξύ της ικανότητας επιτήρησης και των προσδοκιών του κοινού μπορεί να θέσει σε κίνδυνο την αξιοπιστία των πολιτικών και των προτύπων της ΕΕ για τα εμπορεύματα και τις αλυσίδες εφοδιασμού, καθώς και την ίδια την εσωτερική μας αγορά. Η ζημία για τους καταναλωτές, ο αθέμιτος ανταγωνισμός για την ενωσιακή παραγωγή και η απώλεια εσόδων θα συνεχίσουν να αυξάνονται. Οι πληροφορίες του κλάδου αναδεικνύουν την κλίμακα της πρόκλησης: σε έρευνα του Ευρωπαϊκού Οργανισμού Καταναλωτών διαπιστώθηκε ότι τα 2/3 των αγαθών ηλεκτρονικού εμπορίου που συμπεριλήφθηκαν στο δείγμα δεν συμμορφώνονταν με τα πρότυπα της ΕΕ· ομοίως, από ανάλυση του συστήματος έγκαιρης προειδοποίησης της ΕΕ (RAPEX) προκύπτει ότι πάνω από το 90 % των χημικών προϊόντων που δεν συμμορφώνονται με τον κανονισμό REACH για τα καταναλωτικά προϊόντα προέρχονται από χώρες εκτός της ΕΕ. Χωρίς μεταρρύθμιση, και άλλες πολιτικές αναμένεται να αντιμετωπίσουν παρόμοια προβλήματα επιβολής (για παράδειγμα, απαγόρευση των προϊόντων καταναγκαστικής εργασίας, εντοπισμός πυροβόλων όπλων στην ΕΕ, απαιτήσεις βιωσιμότητας της νομοθεσίας της ΕΕ ή περιεκτικότητα εισαγόμενων προϊόντων σε άνθρακα).

Βάση για τη δράση της ΕΕ (νομική βάση και έλεγχος επικουρικότητας)

Οι νομικές βάσεις για την παρούσα πρωτοβουλία είναι οι εξής:

- άρθρο 33 της Συνθήκης για τη λειτουργία της Ευρωπαϊκής Ένωσης (ΣΛΕΕ) σχετικά με την τελωνειακή συνεργασία·
- άρθρο 114 της ΣΛΕΕ σχετικά με την προσέγγιση των νομοθεσιών που αποσκοπούν στην εγκαθίδρυση και στη λειτουργία της εσωτερικής αγοράς·
- άρθρο 207 της ΣΛΕΕ σχετικά με την κοινή εμπορική πολιτική.

Σύμφωνα με το άρθρο 3 παράγραφος 1 στοιχείο α) της ΣΛΕΕ, η τελωνειακή ένωση αποτελεί μία από τις αποκλειστικές αρμοδιότητες της Ένωσης. Ως εκ τούτου, η αρχή της επικουρικότητας δεν εφαρμόζεται στην παρούσα πρωτοβουλία.

B. Στόχοι και επιλογές πολιτικής

Η μεταρρύθμιση της τελωνειακής επιτήρησης για όλα τα εμπορεύματα που εισέρχονται και εξέρχονται από την ΕΕ αφορά πολλούς τομείς δραστηριοτήτων της ΕΕ, από τα μέτρα για το εμπόριο και τη βιομηχανία μέχρι το περιβάλλον και τα πρότυπα της ΕΕ, από την υγεία και την ασφάλεια μέχρι τις κυρώσεις. Η εν λόγω μεταρρύθμιση αναμένεται να ενισχύσει την ανθεκτικότητα και τη στρατηγική αυτονομία της ΕΕ, παρέχοντάς της την ικανότητα να ενεργεί σε μια περίπλοκη οικονομική και γεωπολιτική κατάσταση. Αναμένεται να αυξήσει την ικανότητα της ΕΕ να προστατεύει τους πολίτες, τη βιομηχανία και το νόμιμο εμπόριό της από τις προκλήσεις του παρόντος και του μέλλοντος. Αναμένεται να διασφαλίσει την προστασία των οικονομικών συμφερόντων της ΕΕ και να διαφυλάξει τους παραδοσιακούς ιδίους πόρους (δηλαδή τους τελωνειακούς δασμούς) για τον προϋπολογισμό της ΕΕ.

Η παρούσα πρωτοβουλία θα έχει ως στόχο τη δημιουργία μιας πραγματικής τελωνειακής ένωσης, η οποία θα **λειτουργεί ως ενιαίο σύνολο** με σκοπό την πρόληψη των ροών επιβλαβών εμπορευμάτων και την προστασία της ενιαίας αγοράς από παράνομα προϊόντα, διευκολύνοντας παράλληλα το νόμιμο εμπόριο, ανεξάρτητα από τον τόπο διέλευσης των εμπορευμάτων από τα σύνορα της ΕΕ. Θα δημιουργήσει ένα **απλούστερο, πιο επικεντρωμένο στα δεδομένα** τελωνειακό σύστημα, κατάλληλο για τη διττή, ψηφιακή και πράσινη, μετάβαση. Θα έχει επίσης ως στόχο να παράσχει στην τελωνειακή ένωση τις ικανότητες στρατηγικής διαχείρισης τις οποίες χρειάζεται, ως κοινό στρατηγικό πλεονέκτημα, ώστε να διαδραματίσει πλήρως τον ρόλο της στην προώθηση του ευρωπαϊκού τρόπου ζωής και να προσαρμοστεί γρήγορα και αποτελεσματικά στις μελλοντικές προκλήσεις και κρίσεις.

Στα μέτρα που θα εξεταστούν (μεμονωμένα ή σε συνδυασμό) θα περιλαμβάνονται τα εξής:

- **Ενίσχυση της κοινής διαχείρισης κινδύνων**, για παράδειγμα, **μέσω** της αξιοποίησης εταιρικών σχέσεων με έμπιστους εμπόρους και άλλες αρμόδιες αρχές και μέσω της ενίσχυσης της εκ των προτέρων πληροφόρησης σχετικά με τα φορτία.
- **Απλούστευση των τελωνειακών διατυπώσεων για αξιόπιστους και έμπιστους εμπόρους** που είναι εγκατεστημένοι στην ΕΕ, για παράδειγμα με τη μεγαλύτερη χρήση εμπορικών πληροφοριών και όχι επαχθών διοικητικών απαιτήσεων.
- **Ενίσχυση της συνεργασίας μεταξύ τελωνειακών και μη τελωνειακών αρχών** (όπως αρχές εποπτείας της αγοράς, αρχές επιβολής του νόμου, φορολογικές υπηρεσίες). Αυτό θα μπορούσε να καλύπτει, για παράδειγμα, τη χάραξη κοινής πολιτικής, τον επιχειρησιακό συντονισμό, την επιβολή της νομοθεσίας και την ανταλλαγή πληροφοριών.
- **Μεταρρύθμιση της τελωνειακής διακυβέρνησης της ΕΕ**, ώστε να προβλεφθεί ένα επίπεδο ΕΕ με το οποίο θα μπορούσαν να επιτευχθούν, για παράδειγμα, τα εξής:
 - Καλύτερη εφαρμογή της «διάθεσης για ανάληψη κινδύνων» ή των προτεραιοτήτων κινδύνου που προσδιορίζονται σε επίπεδο πολιτικής και πολιτικό επίπεδο.
 - Καλύτερη υλοποίηση δραστηριοτήτων όπου η «λειτουργία ως ενιαίο σύνολο» θα προσέδιδε προστιθέμενη αξία (π.χ. διαχείριση κινδύνων σε επίπεδο ΕΕ, διαχείριση της τεχνολογίας των πληροφοριών, κατάρτιση των τελωνειακών υπαλλήλων, χρηματοδότηση του τελωνειακού εξοπλισμού, στήριξη των απλουστεύσεων και των υπηρεσιών για το εμπόριο, χειρισμός της αντιμετώπισης κρίσεων από την ΕΕ, καθώς και «ενιαία παροχή προστασίας» με την προώθηση της συντονισμένης συνεργασίας μεταξύ των τελωνειακών και άλλων αρχών).
- **Πρόβλεψη ενός πλήρως ανεπτυγμένου περιβάλλοντος τελωνειακών πληροφοριών της ΕΕ**, με έμφαση στις ικανότητες διαχείρισης δεδομένων για καλύτερη διαχείριση των κινδύνων, και συμπερίληψη της απλουστευμένης παροχής δεδομένων (π.χ. δυνατότητα περαιτέρω χρήσης δεδομένων, αποφυγή επικαλύψεων κ.λπ.) σε μειωμένες τελωνειακές διαδικασίες, εξορθολογισμένη διεκπεραίωση των μη τελωνειακών διατυπώσεων (με βάση την έννοια της «ενιαίας θυρίδας»), πιο εξατομικευμένες υπηρεσίες για το εμπόριο, άλλες δημόσιες αρχές και τους καταναλωτές.
- **Προσαρμογή της τελωνειακής νομοθεσίας στις συναλλαγές ηλεκτρονικού εμπορίου**, για παράδειγμα με την ενίσχυση της εποπτείας των ροών μεταξύ επιχειρήσεων και καταναλωτών και της ευθύνης των εμπλεκόμενων φορέων για όλους τους φορολογικούς και μη φορολογικούς κανόνες.
- Ενσωμάτωση της **πράσινης ατζέντας** στην τελωνειακή ατζέντα και στις συμπεριφορές των εμπόρων.

Ο διαρθρωτικός εκσυγχρονισμός της τελωνειακής ένωσης απαιτεί μια συνεκτική, ολοκληρωμένη δέσμη μέτρων, τα οποία αξιοποιούν τα θεμέλια που έχουν τεθεί και τις επενδύσεις που πραγματοποιούνται στο πλαίσιο του ισχύοντος ΕΤΚ, και προβλέπουν σαφή μεταβατική πορεία σε σχέση με το τρέχον περιβάλλον, για περίοδο 10 ετών (2025-2034). Ταυτόχρονα, ο εν λόγω εκσυγχρονισμός θα πρέπει να τηρεί τις διεθνείς δεσμεύσεις και να συμβάλει στην παγκόσμια μεταρρύθμιση των τελωνείων και του Παγκόσμιου Οργανισμού Τελωνείων.

Γ. Ενδεχόμενες επιπτώσεις

Στον βαθμό που εκσυγχρονίζει και απλουστεύει την τελωνειακή ένωση και ενισχύει την ικανότητά της να «ενεργεί ως ενιαίο σύνολο» στις δραστηριότητες και στη συνεργασία της, η παρούσα πρωτοβουλία θα αποφέρει τα εξής:

- βελτίωση της προστασίας των καταναλωτών από μη συμμορφούμενα/επιβλαβή εμπορεύματα μέσω της καλύτερης διαχείρισης κινδύνων·
- μείωση του διοικητικού φόρτου των τελωνειακών διαδικασιών για τους συμμορφούμενους εμπόρους·
- καλύτερη προστασία των εθνικών και ενωσιακών δημόσιων οικονομικών και ενισχυμένη καταπολέμηση της απάτης·
- βελτίωση της προστασίας της οικονομίας, των θέσεων εργασίας και της καινοτομίας της ΕΕ από τον αθέμιτο ανταγωνισμό, συμπεριλαμβανομένου του κοινωνικού και περιβαλλοντικού ντάμπινγκ·
- ενίσχυση της καταπολέμησης του οργανωμένου εγκλήματος και της τρομοκρατίας και ενίσχυση της εσωτερικής και εξωτερικής ασφάλειας της ΕΕ μέσω της καλύτερης διαχείρισης κινδύνων·
- ταχύ και ενιαίο μηχανισμό αντίδρασης σε μελλοντικές κρίσεις (στόχευση των απειλών με παράλληλη διατήρηση του εφοδισμού)·
- βελτιωμένες τελωνειακές ικανότητες, όπως καλύτερες ικανότητες, εργαλεία και δεξιότητες ανθρώπινου δυναμικού, αποτελεσματικότερη διαχείριση των πόρων για κοινές παρεμβάσεις με μεγαλύτερο συστημικό αντίκτυπο·

- ψηφιακή μετάβαση που καθιστά δυνατό ένα απλουστευμένο και αποδοτικότερο τελωνειακό περιβάλλον για τους εμπόρους και τις αρχές.

Όσον αφορά την **κατανομή των επιπτώσεων**, το σύστημα τελωνειακής επιτήρησης καλύπτει ολόκληρη την ΕΕ. Οι καταναλωτές, οι επιχειρήσεις και οι εθνικές αρχές εξαρτώνται από τα εξωτερικά σύνορα για την αποτροπή της εισόδου και της ελεύθερης κυκλοφορίας μη συμμορφούμενων προϊόντων/ροών επιβλαβών εμπορευμάτων.

Ορισμένες επιπτώσεις έχουν **παγκόσμια** διάσταση, συμπεριλαμβανομένης της καλύτερης επιβολής των διεθνών συμφωνιών (ιδίως όσον αφορά περιβαλλοντικά θέματα, τα απειλούμενα είδη, τα φθοριούχα αέρια ή τα επικίνδυνα απόβλητα), της μείωσης των εκπομπών, της διευκόλυνσης του διεθνούς εμπορίου και της μείωσης της παράνομης εκμετάλλευσης του εργατικού δυναμικού και του περιβάλλοντος παγκοσμίως.

Όσον αφορά τους Στόχους Βιώσιμης Ανάπτυξης (ΣΒΑ): η μεταρρύθμιση συμβάλλει στον στόχο 8 (Προαγωγή της διαρκούς, βιώσιμης και χωρίς αποκλεισμούς οικονομικής ανάπτυξης, καθώς και της πλήρους και παραγωγικής απασχόλησης και της αξιοπρεπούς εργασίας για όλους), στον στόχο 9 (Οικοδόμηση ανθεκτικών υποδομών, προώθηση της χωρίς αποκλεισμούς και βιώσιμης βιομηχανοποίησης και ενθάρρυνση της καινοτομίας), στον στόχο 12 (Διασφάλιση προτύπων βιώσιμης κατανάλωσης και παραγωγής) και στον στόχο 15 [...βιώσιμη διαχείριση των δασών, (...), ανάσχεση και αντιστροφή της υποβάθμισης του εδάφους και ανάσχεση της απώλειας της βιοποικιλότητας].

Δ. Μέσα βελτίωσης της νομοθεσίας

Εκτίμηση επιπτώσεων

Διεξάγεται εκτίμηση επιπτώσεων, η οποία θα υποστηρίξει την προετοιμασία της παρούσας πρωτοβουλίας και θα τροφοδοτήσει με στοιχεία την απόφαση της Επιτροπής.

Η παρούσα πρωτοβουλία αποτελεί μέρος του **προγράμματος βελτίωσης της καταλληλότητας και της αποδοτικότητας του κανονιστικού πλαισίου (REFIT)**, καθώς θα προτείνει μέτρα για τη μείωση του διοικητικού φόρτου και την επίτευξη της απλούστευσης των τελωνειακών διαδικασιών.

Στρατηγική της διαβούλευσης

Στόχος των δραστηριοτήτων διαβούλευσης είναι να συγκεντρωθούν απόψεις από ευρύ φάσμα ενδιαφερόμενων μερών σχετικά με τα προβλήματα που επιδιώκει να αντιμετωπίσει η πρωτοβουλία, τις πιθανές επιλογές πολιτικής που πρέπει να καλυφθούν, καθώς και το πεδίο εφαρμογής και τις τεχνικές λεπτομέρειες που συνδέονται με κάθε εναλλακτική λύση.

Τα ενδιαφερόμενα μέρη των οποίων θα ζητηθεί η γνώμη είναι οι τελωνειακές αρχές, οι επιχειρηματικές ενώσεις/ομοσπονδίες, οι αρμόδιες αρχές σε ενωσιακό και εθνικό επίπεδο που ασχολούνται με τελωνειακά ζητήματα, οι πολίτες της ΕΕ και τρίτων χωρών.

Στις προγραμματισμένες δραστηριότητες διαβούλευσης περιλαμβάνονται οι εξής:

- Στοχευμένες διαβουλεύσεις με τις εθνικές τελωνειακές αρχές στο πλαίσιο της ομάδας προβληματισμού της ομάδας τελωνειακής πολιτικής³.
- Στοχευμένη διαβούλευση με εκπροσώπους του εμπορίου της ομάδας εμπορικών επαφών⁴.
- **Δημόσια διαβούλευση** βάσει ερωτηματολογίου που διατίθεται και στις 24 επίσημες γλώσσες της ΕΕ στη σελίδα «Πείτε την άποψή σας».

Οι δραστηριότητες διαβούλευσης θα προωθηθούν μέσω των επίσημων διαύλων της Επιτροπής, συμπεριλαμβανομένων των μέσων κοινωνικής δικτύωσης. Η **συνοπτική εμπεριστατωμένη έκθεση** θα δημοσιευθεί στη σελίδα της διαβούλευσης 8 εβδομάδες μετά την ολοκλήρωση της δημόσιας διαβούλευσης, ενώ η συνοπτική έκθεση θα συμπεριληφθεί στην εκτίμηση επιπτώσεων.

Γιατί διεξάγουμε τη δημόσια διαβούλευση

Η Επιτροπή σκοπεύει να δρομολογήσει δημόσια διαβούλευση το τρίτο τρίμηνο του 2022 και να απευθύνει επίσης έκκληση για υποβολή σχολίων σχετικά με την παρούσα διαδικασία συγκέντρωσης στοιχείων. Στόχος της διαβούλευσης είναι να συγκεντρωθούν οι απόψεις και εμπειρίες των ενδιαφερόμενων μερών σχετικά με την τελωνειακή ένωση και τη μεταρρύθμισή της. Οι απόψεις αυτές θα ληφθούν υπόψη στην εκτίμηση επιπτώσεων και θα συμβάλουν στον εντοπισμό των υφιστάμενων προβλημάτων και των πλέον βιώσιμων επιλογών για τη μεταρρύθμιση.

Κοινό-στόχος

³ Ομάδα προβληματισμού για τα τελωνεία, υποομάδα της ομάδας τελωνειακής πολιτικής (κωδικός E00944/1).

⁴ <https://ec.europa.eu/transparency/expert-groups-register/screen/expert-groups/consult?lang=el&groupID=2134>.

Όλοι οι πολίτες της ΕΕ και οι πολίτες τρίτων χωρών, καθώς και άλλα ενδιαφερόμενα μέρη, είναι ευπρόσδεκτοι να συμμετάσχουν στην παρούσα διαβούλευση. Καλούνται κυρίως να συμμετάσχουν οικονομικοί φορείς στον τομέα των τελωνείων (π.χ. ΜΜΕ εισαγωγών/εξαγωγών, εταιρείες, εκτελωνιστές, επαγγελματίες στην αλυσίδα εφοδιασμού του εμπορίου κ.λπ.), τελωνειακές αρχές, εθνικές αρχές σε σχετικούς τομείς (π.χ. εποπτεία της αγοράς, καταπολέμηση της απάτης, προστασία των δεδομένων, τήρηση των κανόνων σε θέματα υγείας και ασφάλειας κ.λπ.), καταναλωτές και πανεπιστημιακοί.